

HE 241/2021 vp

Vastaus eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunnan 23.4.2021 kuulemisessa esitettyyn kysymykseen

Mitä investointeja hyvinvointialueen investointisuunnitelma koskisi, koskisiko se esim. rakennusten homekorjauksia?

Hyvinvointialueesta annettavan lain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointi-suunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelmasta ja pelastustoimen osasuunnitelmasta.

Säännöksen luettelo ei olisi tyhjentävä, vaan myös muita kokonaisuuksia koskevista investoinneista tulisi esittää tiedot. Näitä olisivat etenkin tiedot laitteita, kalustoa sekä tieto- ja viestintätekniisiä ratkaisuja koskevista investoinneista.

Investointisuunnitelmassa eikä myöskään talousarvion investointiosassa investoinniksi ei katsota kiinteistöjen ylläpito- ja vuosikorjauksia sekä mahdollisia vahinkojen korjauksia, koska eivät ole kirjanpito-ohjeiden mukaisesti investointimenoja eikä niitä siten koskisi investointisuunnitelmaa koskeva sääntely. Nämä esitetään talousarvion käyttötalousosassa ja kirjataan taseen sijasta ainoastaan tuloslaskelmaan.

Investoinnin ja ylläpito- sekä vuosikorjauksen määrittely riippuu siitä, korjataan乎 alkupe-
räiseen tasoon vai parantuuko taso. Kyseessä on myös kunnan taloudessa vakiintunut ja-
ottelu käyttötalousmenoihin ja investointimenoihin kirjattaviin korjauksiin. Hyvinvointialueen
taloudessa noudatetaan samoja periaatteita. Kirjanpito-ohjeiden mukaan investointeja ovat
ne peruseräparannukset, jotka parantavat hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskykyä
alkuperäistä suuremmaksi. Hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskyvyn voidaan katsoa
kasvaneen, jos korjaus johtaa:

- hyödykkeen taloudellisen pitoajan ja hyödykkeen tuotantokapasiteetin kasvuun
- suoritteiden laadun merkittävään parantumiseen tai
- tuotantoprosessin kustannusten merkittävään vähentymiseen.

Korjaus- ja huoltomenot, joiden seurauksena hyödykkeen tulontuottamiskyky tai käyttö pal-
velutuotannossa voidaan säilyttää ennallaan, kirjataan syntymistilikauden kuluksi.
Esimerkiksi valiokunnassa kysytty rakennusten homekorjaus olisi pääsääntöisesti ylläpito-
korjaus, joka ei sisältyisi investointisuunnitelmaan. Jos samalla parannetaan rakennuksen
tasoa, voisi se olla osin myös investointisuunnitelmaan sisältyvä investointimenot.

Lisäksi hyvinvointialueen tulisi investointisuunnitelmassa esittää tiedot yllä kuvatulla tavalla
määriteltyjä investointeja vastaavista sopimuksista. Tämä on tarpeen, koska esimerkiksi
toimitilat voidaan rahoittaa usealla eri tavalla. Perinteisen, omaan taseeseen tehtävän in-
vestoinnin lisäksi toimitiloja on mahdollista hankkia myös erilaisilla vuokramalleilla, kuten
kiinteistöleasing-sopimuksilla ja yhteistyömalleilla kuten niin kutsutuilla elinkaarimalleilla.
Nämä rinnastettaisiin investointien ohjaukseen ja investointisuunnitelmaa koskevassa sää-
ntelyssä investointeihin. Momentissa tarkoitettuja investointeja vastaavia sopimuksia olisivat
lisäksi muun muassa pitkäaikaiset toimitilojen vuokrasopimukset sekä muut sopimukset,
joissa on kysymys sitoutumisesta useampaa vuotta koskevaan sopimukseen, esimerkkinä
tietojärjestelmähankkeet. Investointisuunnitelmaan sisällytetään sopimuksen arvo.

Lisäksi esityksen tulisi sisältää edellä mainittujen hyödykkeiden luovutukset. Tämä tarkoittaisi, että esimerkiksi toimitilojen ja sopimusten suunnitellut luovutukset tulisi esittää investointisuunnitelmassa. Jos hyvinvointialue haluaisi perustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilojen hallinnointia varten erillisen kiinteistöyhtiön, yhtiölle luovutettaviksi aiotut toimitilat tulisi sisällyttää investointisuunnitelmaan.

Investoinnit ja luovutukset voitaisiin esittää investointisuunnitelmassa merkittäviä investointeja lukuun ottamatta luokiteltuna hyödykeryhmittäin vastaavalla tavalla kuin hyvinvointialueen talousarvion investointiosassa. Tämä tarkoittaa, että investointisuunnitelmassa ei tarvitse yksilöidä esimerkiksi kaikkia irtaimen omaisuuden hankintoja, kuten koneita ja kalustoa.

Investointisuunnitelman hyväksymismenettelystä säädettäisiin sote-järjestämislain 25 ja 26 §:ssä sekä pelastustoimen järjestämislain 11 §:ssä. Vaikka investointisuunnitelma sisältäisi kaikki hyvinvointialueen investoinnit ja pitkävaikutteisen omaisuuden luovutukset, toimivaltainen ministeriö voisi kuitenkin jättää investointisuunnitelman hyväksymättä vain laissa määriteltyyn rahoituksen riittävyteen liittyvän perusteen taikka suunnitelmaan sisältyvään *taloudellisesti merkittävään* tai *laajavaikutteiseen* investointiin tai tällaisen omaisuuden luovutukseen liittyvän sisällöllisen perusteen täytyessä. Täten valtion toimesta tapahtuva investointien ohjaus kohdistuisi vain taloudellisesti merkittäviin ja laajavaikutteisiin investointeihin. Hylkäämistilanteessa ministeriöillä ei myöskään olisi toimivaltaa päättää hyvinvointialuetta sitovasti investointisuunnitelman sisällöstä; mikäli hyvinvointialueen investointisuunnitelma tulisi hylätyksi, hyvinvointialueen tulisi aina itse valmistella uusi esitys. Toisaalta, jos yksikään laissa määritellyistä hylkäämiskriteereistä ei täytyisi, toimivaltaisen ministeriön olisi aina hyväksyttävä investointisuunnitelma. Investointisuunnitelman hyväksymismenettelyä on käsitelty StV:lle 22.4.2021 toimitetun välivastineen sivulla 21–23.